

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Усаченко Олександр Олександрович, к.держ.упр., старший офіцер відділу протокольного забезпечення представницьких заходів повсякденної діяльності Управління Протоколу Міністерства оборони України

Найбільш цілісне уявлення про комплекс проблем, пов'язаних із політикою оборонної промисловості і шляхів їх вирішення, підготовлено Союзом промисловців і підприємців. Запропонована концепція політики оборонної промисловості унікальна вже своєю споконвічною основою. Коротко її можна висловити лише кількома словами: єдине, що потрібно від держави, так це визначення зводу правил, якими повинні строго керуватися і держава в особі її різних державних і регіональних відомств і організацій, і бізнес-співтовариство. Далі необхідно лише дотримуватися цих правил з дотриманням інтересів всіх суб'єктів господарської діяльності. Держава, бізнес, наукові та громадські організації та інститути є рівноправними учасниками конкурентного середовища [1].

Пропонований звід правил покликаний регламентувати лише ті сфери діяльності, в яких перешкоди, що виникають, не можуть бути подолані механізмами саморегулювання ринку. Таким чином, сутністю політики є забезпечення інноваційного шляху розвитку в умовах гарантованого вибору конкурентних рішень і при мінімальному втручанні держави в управління реальною економікою. Метою ж промислової політики є підвищення темпів економічного розвитку конкурентоспроможності. Методи і механізми здійснення оборонно-промислової політики – традиційні. Це інноваційна, інвестиційна і структурна політика з метою «рамкового» регулювання сталого економічного зростання.

У концепції сформульовані базові принципи, дотримання яких повинно дозволити консолідувати зусилля держави і бізнесу в сфері оборонно-промислового розвитку. Сутність цих принципів зводиться до наступного:

- держава надає підтримку і стимулює проекти і програми, спрямовані на розширення ринків як всередині країни, так і за кордоном. Особливі заходи

державної підтримки передбачається здійснити лише по відношенню до секторів економіки, які повинні дозволити нам закріпити позиції на зовнішньому ринку в майбутньому;

- об'єктом політики оборонної промисловості є вітчизняні компанії, а не галузі промисловості;
- вибір конкретних об'єктів політики оборонної промисловості здійснюється за «прозорими» критеріями;
- пріоритети для державного стимулювання промислового розвитку того чи іншого сектора (або проекту) формуються, виходячи з ринкових переваг, а не з адміністративних або інших міркувань;
- вибір пріоритетів і механізмів стимулювання здійснюється державою в режимі діалогу з бізнес-спільнотою;
- для реалізації політики оборонної промисловості держава використовує сукупність інструментів (податкове регулювання, в тому числі амортизаційна політика, тарифне регулювання, митне регулювання, стимулювання інвестиційної активності, фінансові інструменти та ін.).

Якщо враховувати економічні критерії, реальні можливості та першочергові соціально-економічні потреби, то пріоритетними напрямками промислової політики в середньостроковій перспективі повинні бути на думку авторів [2, с. 18] наступні об'єкти – блоки галузей: ПЕК – енергетична база народного господарства, АПК (аграрно-промисловий комплекс), житлове будівництво та ОПК.

Політика оборонної промисловості по відношенню до оборонної галузі покликана забезпечити вирішення основного оборонного завдання, а також розширення продажу зброї за кордон, ремонт і модернізацію оборонної техніки, придбаної низкою країн в минулі роки, модернізацію зброї, що знімається з озброєння української армії, і продаж її в країни з відносно меншими фінансовими можливостями, і, нарешті, впровадження в цивільну промисловість передових технологій подвійного призначення, найактивнішу участь у технічному переозброєнні народного господарства.

Основні цілі політики оборонної промисловості можна сформулювати наступним чином:

- раціоналізація витрат на розробку і виробництво озброєнь і військової техніки (ОВТ) при реалізації вимог військової доктрини і забезпечення на цій основі національної безпеки України;
- максимально ефективного використання науково-технічного потенціалу оборонних підприємств в інтересах створення ринкового середовища;
- сприяння процесу стабілізації соціально-економічної ситуації;
- створення сильних стимулів економічної діяльності в області розробки ОВТ.

Природно, що в процесі перетворень в залежності від стадії розвитку ОПК першорядними будуть ті чи інші короткострокові цілі. Так, у період «кризового розвитку» мета промислової політики оборонного комплексу – збереження науково-виробничого і кадрового потенціалу оборонних галузей промисловості, забезпечення його виживання.

У період «відновлення народного господарства» основна мета промислової політики – формування складу і структури науково-виробничої бази військового виробництва, адекватної ринковим умовам.

Для фази «економічного підйому» мета промислової політики – вдосконалення науково-виробничої бази оборонного комплексу, оптимізація ресурсоспоживання, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції за рахунок максимального використання науково-технічних досягнень.

Література

1. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія. К. : НІСД, 2009. 336 с.
2. Амоша М. І., Некрасова К. В. Формування кластерної моделі соціально-економічного розвитку міста. *Економіка будівництва і міського господарства*. 2005. № 1. С. 13–18.